

Δελτίο Επικοινωνίας του Σ.Ο.Ψ.Υ.

μηνύματα

Τριμηνιαία Έκδοση / Έτος 10^ο

Ιανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος 2010

Περιοδική Έκδοση

Ιδιοκτησία Διεύθυνση

Σ.Ο.Ψ.Υ.

Πανελλήνιος Σύλλογος Οικογενειών
για την Ψυχική Υγεία

Δήλου 3, Βύρωνας, 162 31
Τηλ./Fax: 210-76 40 277, 210-76 40 229
www.eufami.org
www.iatronet.gr/sopsi & www.sopsi.gr
e-mail: sopsi@ath.forthnet.gr

ΩΡΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Δευτέρα: 9:30-1:30 π.μ.
5:00-8:00 μ.μ.
Τρίτη: 9:30-1:30 π.μ.
Τετάρτη: 9:30-1:30 π.μ.
5:00-8:00 μ.μ.
Πέμπτη: 9:30-1:30 μ.μ.
Παρασκευή: 9:30-1:30 μ.μ.

Εκδότης/Διευθυντής

Πέτρος Ανδρόνικος
Δήλου 3, Βύρωνας, 162 31
Τηλ./Fax: 210-76 40 277

Συντακτική Επιτροπή

Π. Ανδρόνικος
Κ. Βρεττού
Μ. Κανελλή-Παπανικολάου
Μ. Χαρίτων

Επιστημονική Επιτροπή

Μαρίνα Οικονόμου
Ψυχίατρος, Επ. Καθηγήτρια Παν/μίου Αθηνών
Πρόεδρος Επιστημονικής Επιτροπής Σ.Ο.Ψ.Υ.
Γιώργος Παπαδημητρίου
Ψυχίατρος, Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών
Δημήτρης Κολλοστούμης
Ψυχίατρος

Επιμέλεια Έλθης

Μ. Κανελλή-Παπανικολάου

Επιμέλεια Κειμένων

Χ. Ανδρονίκου
Ε. Λουκή

Υπεύθυνος Σχεδίασης & Παραγωγής

EDILYS A.E.E.
Εμπορικό Κέντρο «ΑΙΘΡΙΟ»,
Αγ. Κωνσταντίνου 40, 151 24, Μαρούσι
τηλ.: 210-6195994, e-mail: edilys@acn.gr

Σελιδοποίηση: Άρης Δερμάνης

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Τα ευνοήματα άρθρα εκφράζουν προσωπικές απόψεις

Περιεχόμενα

Editorial	03
Ψυχική υγεία, οικογένεια - ο ασθενής στην κοινότητα	04
Πρόσωπα και μάσκες - Η δική μας Αποκριά	05
Δραστηριότητες Κέντρου Ημέρας	06
Εβδομαδιαίο πρόγραμμα Κέντρου Ημέρας	07
Προς τα μέλη των επιτροπών του Σ.Ο.Ψ.Υ.	08
Με Προεδρικό Διάταγμα προβλέπεται Ίδρυμα αστέγων και αλληλεγγύης στο Δήμο Αθηναίων	09
Στο μηδέν τα δημόσια ψυχιατρεία	10
Ψυχική υγεία: Αβεβαιότητα και ανησυχία	12
Μενέλαος Θεοδωρουλάκης: Η κρίση απειλεί την Ψυχική Υγεία	13
Ψυχόδραμα: μια θεραπεία δράσης	14
Διπολικότητα και Τέχνη: Μια διαφορετική «συνομιλία» της καλλιτεχνικής δημιουργίας και της ψυχιατρικής	17
Διεθνής συνάντηση στην Τεργέστη	19
Ποιητικές αναζητήσεις	22

Κληίνουμε δέκα χρόνια έκδοσης του περιοδικού μας. Ξεκινήσαμε δειλά, με μικρά αλλιά σταθερά βήματα, φτάνοντας σήμερα τα «μηνύματα» να στέλνονται σε όλη την Ελλάδα σε 2500 χιλιάδες αποδέκτες.

Προχωρήσαμε αντιμετωπίζοντας αντιξοότητες, αλλιά τελικά σήμερα είμαστε σε θέση να νιώθουμε περήφανοι, γνωρίζοντας ότι έχουμε βάλει και εμείς ένα λιθαράκι στην «Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση», στον αγώνα ενάντια στο στίγμα της ψυχικής νόσου.

Την περασμένη χρονιά τα προβλήματα που αντιμετωπίσαμε με την υποχρηματοδότηση των δομών μας, τεράστια. Παλέψαμε και αντέξαμε. Καταφέραμε να συνεχίσουμε το έργο μας και να προσπαθήσουμε ακόμα πιο πολύ, να κάνουμε γνωστούς τους στόχους μας και να αποκτήσουμε και άλλους συμμάχους και υποστηρικτές της προσπάθειάς μας.

Φιλοξενηθήκαμε από Δήμους διοργανώνοντας ημερίδες, φιλοξενηθήκαμε απο ΜΜΕ, ενημερώσαμε ανθρώπους που πραγματικά δεν γνώριζαν τι σημαίνει ψυχική νόσος. Καταφέραμε κάποιους άλλους να μιλήσουν για το πρόβλημά τους και να τους βοηθήσουμε. Δώσαμε ελπίδα, γιατί εμείς γνωρίζουμε πολύ καλά ότι υπάρχει ελπίδα.

Βλέποντας την ανταπόκριση του κόσμου, τη δίψα να μάθουν, αλλιά κατανοώντας επίσης και την ανάγκη κάποιων άλλων να τους παροτρύνεις για να βγούν από το καβούκι τους, αποφασίσαμε να συνεχίσουμε και φέτος την καμπάνια που έχουμε ξεκινήσει για την ενημέρωση του ευρύτερου κοινού σχετικά με την ψυχική νόσο.

Στόχος μας να επισκεφθούμε και άλλους Δήμους για ενημέρωση, στόχος μας να προβάλλουμε τα αιτήματά μας πιο δυναμικά, στόχος μας να τα καταφέρουμε, στόχος μας να είμαστε ενωμένοι, στόχος μας να αποδείξουμε ότι μπορούμε, στόχος μας να βροντοφωνάξουμε όλοι, ότι είμαστε και εμείς εδώ και ότι απαιτούμε τα αυτονόητα.

Μια ζωή με ποιότητα, μια ζωή χωρίς διακρίσεις για τους ψυχικά πάσχοντες και τις οικογένειές τους.

Πέτρος Ανδρόνικος

Ψυχική υγεία, οικογένεια - ο ασθενής στην κοινότητα

Στο πλαίσιο της δράσης του για την καταπολέμηση του στίγματος της ψυχικής νόσου, ο Σ.Ο.Ψ.Υ. οργάνωσε με επιτυχία εκστρατεία ενημέρωσης στο ευρύτερο κοινό για την ψυχική ασθένεια. Κυριότεροι στόχοι ήταν να ενημερωθεί το κοινό για το τι πραγματικά είναι η ψυχική ασθένεια, για παράδειγμα, τα αίτια, τα συμπτώματα και οι συνέπειές της, το στίγμα όπως επίσης και την ευαισθητοποίηση του κοινού γύρω από σχετικά θέματα.

Η εκστρατεία ξεκίνησε στις 9 Οκτωβρίου στον δήμο του Μαραθώνα, στο καινούργιο μουσείο του Μαραθωνίου Δρόμου. Η επόμενη ημερίδα πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου στο Ινστιτούτο Παστέρ, όπου μας χαροποίησε ιδιαίτερα το γεγονός ότι ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων, μέλη οικογενειών, επαγγελματίες ψυχικής υγείας, ενώσεις ληπτών υπηρεσιών και λοιποί ενδιαφερόμενοι παρακολούθησαν την ημερίδα. Στις 23 Οκτωβρίου επισκεφθήκαμε το Δημοτικό Θέατρο του Κιάτου όπου πολλοί ήταν αυτοί που έδειξαν ενδιαφέρον και συμμετείχαν ενεργά στην προπάθειά μας. Η εκστρατεία συνεχίστηκε στις 11 και στις 29 Ιανουαρίου στους δήμους της Νέας Ιωνίας και της Αργυρούπολης αντίστοιχα. Και οι δύο έλαβαν χώρα στον συνεδριακό χώρο του δημαρχείου. Παρευρέθηκαν αρκετοί τοπικοί παράγοντες, επαγγελματίες ψυχικής υγείας και ευρύτερο κοινό.

Τα βασικότερα θέματα που αναλύθηκαν από τους ειδικούς ήταν η κοινοτική ψυχιατρική, διαφορετικές προσεγγίσεις της αποκατάστασης και η σημασία της συμμετοχής της οικογένειας στη θεραπευτική διαδικασία. Ομιλητές από ένα ευρύ φάσμα ειδικοτήτων, συμπεριλαμβανομένου ψυχιάτρων, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών, και ψυχιατρικών νοσηλευτών δέχτηκαν την πρόσκληση μας να συμμετάσχουν σ' αυτήν μας την προσπάθεια. Χαρακτηριστικά, κάποια από τα θέμα-

τα που συζητηθήκαν ήταν: οι μύθοι και οι αλήθειες της ψυχικής ασθένειας, ο ρόλος της οικογένειας, στίγμα και διακρίσεις στην ψυχική ασθένεια, υποστηρικτικές ομάδες συγγενών, ψυχοεκπαίδευση, δικτύωση των τοπικών κοινοτήτων με υπηρεσίες ψυχικής υγείας. Κατόπιν των διαλέξεων, το κοινό είχε την δυνατότητα να κάνει ερωτήσεις και μικρής διάρκειας σχόλια πάνω σε αυτά που προηγήθηκαν.

Με την εκστρατεία μας παρέχουμε πληροφορίες για τον Ξενώνα και το Κέντρο Ημέρας του Σ.Ο.Ψ.Υ., ενημερώνοντας επίσης το κοινό για τις ευρύτερα διαθέσιμες κοινοτικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας που βρίσκονται στην Αθήνα.

Με την εμπειρία που έχουμε αποκτήσει όλα αυτά τα χρόνια, με μεγάλη λύπη, διαπιστώνομε

πως ένας σημαντικός αριθμός οικογενειών δεν λαμβάνει τις απαραίτητες θεραπευτικές παρεμβάσεις και την υποστήριξη που χρειάζεται, μεταξύ άλλων, για να ξεπεράσει τις δυσκολίες και να βελτιώσει την ποιότητα της ζωής του.

Για το λόγο αυτό στόχος μας είναι να οργανώσουμε ημερίδες σε όλους τους μεγάλους δήμους της Αττικής, όπως επίσης και σε επαρχιακές πόλεις γιατί πιστεύουμε ότι με αυτή την προσπάθεια ενθαρρύνουμε την ίδρυση επιπλέον συλλόγων οικογενειών και σε άλλα μέρη της Ελληνικής Επικράτειας ευελπιστώντας στην δημιουργία ενός οργανωμένου και συντονισμένου δικτύου συλλόγων σε όλη την Ελλάδα.

Επόμενος σταθμός μας το Παλαιό Φάληρο στις 21 Απριλίου στις 6.30 το απόγευμα στον ΠΟΛΥΧΩΡΟ (Τερψιχόρης 51 και Αρτέμιδος).

Έλβη Κανελλοπούλου
Ψυχολόγος

Πρόσωπα και μάσκες - Η δική μας Αποκριά

Οι Αποκριές είναι, όπως ξέρουμε, η γιορτή του γέλιου. Η καταγωγή τους έρχεται από πολύ μακριά. Είναι τελετουργία συνδεδεμένη με την έκφραση της λαϊκής κωμικής παράδοσης. Κι αυτή η τελευταία είναι ένα μεγάλο κεφάλαιο του λαϊκού πολιτισμού. Ενώ όμως το γέλιο αποτελεί ένα βιολογικό ανακληστικό που συνοδεύεται από μια ανάλογη ψυχική κατάσταση κι ένα ερέθισμα εξωτερικό που απελευθερώνει το γέλιο, οι Αποκριές και η τελετουργία τους-πράξη μαζί και λόγος- είναι η δημόσια έκφραση μιας συγκεκριμένης μορφής της κοινωνικότητας του ανθρώπου. Εδώ, έχουμε τον δημόσιο και ανοιχτό χώρο (πλατεία, κεντρική αγορά, δρόμος), την περιοδική οργάνωση του χρόνου (ετήσια επαναφορά της γιορτής), το τραπέζι και το φαγητό-τη διασύνδεση δηλαδή της γιορτής με τη βιολογική επιβίωση. Έχουμε ακόμα έναν ιδιαίτερο κώδικα επικοινωνίας, την παραμορφωμένη ανθρώπινη εικόνα που πετυχαίνεται με την αμφίεση, και τέλος το ανθρώπινο σώμα που το χρησιμοποιούμε έτσι ώστε να αναποδογυρίσουμε την εικόνα της συμβατικής μας καθημερινότητας. Και φυσικά να χαρούμε την αλήθεια του γέλιου σαν δημόσιο και μοιρασμένο αγαθό σε μια γλώσσα που όλοι μπορούμε να καταλάβουμε. Τη γλώσσα που παράγει γέλιο.

Βασικό υλικό του καρναβαλικού γέλιου είναι η αμφίεση. Και ουσιαστικό στοιχείο της αμφίεσης είναι η μάσκα. Με τη χρήση της μάσκας πετυχαίνεται η αμφίεση, η παραλλήλη δηλαδή του προσώπου, άραγε και της ταυτότητας που αυτό το πρόσωπο εκφράζει στην επίσημη καθημερινή ζωή του. Ταυτόχρονα με την αμφίεση μεταμορφώνεται και το σώμα.

Κι αυτή η μεταμόρφωση του σώματος φυσικά απελευθερώνει και τον ψυχικό κόσμο, τον κόσμο των συναισθημάτων, την ίδια τη γλώσσα. Με τη μεταμφίεση χάνονται τα όρια της ηλικίας, του φύλου, της εποχής, του κοινωνικού ρόλου, της τάξης. Πρόκειται επομένως για τη δημιουργία μιας άλλης, προσωρινής ταυτότητας που κρατάει όσο και η γιορτή. Κι αυτή η καινούρια, κωμική ή επιθυμητή ταυτότητα-της γριάς, της μάγισσας, του καμπούρη, της βασίλισσας, του ιππότη, του γελωτοποιού κ.λ.π. – τι εξασφαλίζει στον μεταμφιεσμένο; Προπάντων τη φυγή από την καθημερινότητά του. Είναι έστω για λίγο η κατάκτηση μιας ελευθεριότητας που τη βιώνει σαν κατάκτηση μιας ωραίας και λυτρωτικής ελευθερίας. Να είναι όποιος θέλει να είναι, να λέει ότι θέλει να λέει και σε όποιον θέλει, χωρίς να ντρέπεται, χωρίς να φοβάται. Και όλα τα παραπάνω όχι μόνος του αλλά μέσα σε μια ομάδα, σε μια κοινότητα ανθρώπων που είναι οι συνοδοιπόροι αυτής της μεταμόρφωσης, αυτής της «λαϊκής επανάστασης» του γέλιου.

Αυτό το κλίμα κι αυτή την παράδοση αναστήσαμε τη φετινή Αποκριά στο Κέντρο Ημέρας του ΣΟΨΥ, στο Βύρωνα. Αρχίζοντας από την Τσικνοπέμπτη που ήταν η εισαγωγή στην ευφορία της σωματικής ευφορίας. Η τελετουργία του φαγητού: ψητά κρέατα, (το λαϊκό τσίκνισμα-που παρασύρει και τις πιο συνετές νοικοκυρές), τραγούδι, χορός-ένα λαϊκό γλέντι χαράς και συμμετοχής. Τα μέλη του Κ.Η. έζησαν στιγμές χαράς, σε ένα κλίμα ξένοιαστο, διαφορετικό από την καθημερινότητα.

Ξεχωριστό συμβολισμό της αποκριάτικης αμφίεσης, πρόσφερε η ομάδα καλλιτεχνικών. Αξιοποιώντας καθημερινά υλικά, φιλοτέχνησαν μάσκες στο σχήμα του προσώπου του καθενός/της καθεμιάς και με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, προσπαθώντας με δικής του επιλογής χρώματα ο καθένας να κατασκευάσει τη δική του πραγματικότητα, υποκατάστατη της πραγματικής. Αυτό ήταν και ένα από τα στοιχεία που έδωσαν διαφορετική χροιά και νόημα στη φετινή αποκριά. Τα ίδια τα μέλη του Κ.Η. αξιοποίησαν τη δημιουργική τους πλευρά, δημιουργώντας ο καθένας τη δική του αποκριά και όλοι μαζί τη δική μας ξεχωριστή αποκριά.

Την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς, στον επίλογο του καρναβαλικού γέλιου, όλοι μοιραστήκαμε τη γιορτή της χαράς. Μοιρασμένη απλόχερα από γονείς και φίλους, απ'το Σύλλογο του ΣΟΨΥ, το προσωπικό και το Διοικητικό Συμβούλιο που τόσο αληθινά ξέρουν να δίνουν τη χαρά και το γέλιο όχι μονάχα τις μέρες της Αποκριάς αλλά και τις πολλές, τις πιο δύσκολες, τις δύσβατες μέρες. Όλοι μαζί χορέψαμε, τραγουδήσαμε και αφεθήκαμε στην ευφορία εκείνης της στιγμής. ♪

Κασσιανή Βρεττού
Ψυχολόγος

Δραστηριότητες Κέντρου Ημέρας

Οι δραστηριότητες που έλαβαν χώρα στο Κέντρο Ημέρας το τρίμηνο Ιανουαρίου-Μαρτίου είναι οι εξής:

Θεραπευτικές Ομάδες

- Ομάδα Ψυχοθεραπείας I και II
- Ομάδα Κοινωνικών Δεξιοτήτων I και II
- Ομάδα Υποστήριξης
- Ομάδα Γυμναστικής
- Κοινοτική Ομάδα
- Ομάδα Καλλιτεχνικών
- Ομάδα Αγγλικών
- Ομάδα Επικαιρότητας
- Ομάδα Λογοτεχνίας
- Ομάδα Γνωστικών Δεξιοτήτων
- Ομάδα Χορού
- Ομάδα Κινηματογράφου
- Ομάδα Χοροθεραπείας
- Προβολή ταινίας σε προτζέκτορα

Επιπρόσθετα οργανώθηκαν και πραγματοποιήθηκαν:

- επίσκεψη και ξενάγηση στο Μουσείο της Ακρόπολης, ακολουθούμενη από καφέ στο εστιατόριο «Διόνυσος»
- φαγητό στο εστιατόριο Λαδόκολλη (2 φορές)
- πραγματοποίηση αποκριάτικου πάρτι
- γιορτή με αφθονο φαγητό, μουσική και ευχάριστο κλίμα την ημέρα της Τσικνοπέμπτης
- βάψιμο αυγών και πλάσιμο/ψήσιμο πασχαλινών κουλουριών
- ημέρα τραγουδιού και χορού στα πλίσια караόке
- διοργάνωση διαφόρων πάρτι για τα γενέθλια και τις ονομαστικές εορτές των μελών του Κέντρου

Λαμβάνοντας υπόψη το πόσο πολύ τα μέλη μας απολαμβάνουν και αποζητούν τις εξόδους που πραγματοποιούνται και πως ο ανοιξιάτικος καιρός ενδείκνυται για αξέχαστες και ευχάριστες αποδράσεις, αποφασίστηκε στην Κοινοτική Ομάδα από τον Απρίλιο και μετά να πραγματοποιείται μια έξοδος ανά δυο εβδομάδες.

Σ. Φουσκετάκη
Ψυχολόγος

Εβδομαδιαίο πρόγραμμα Κέντρου Ημέρας

	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ
4-5 μμ	ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ	ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ	ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ
5-6 μμ	ΟΜΑΔΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ	ΟΜΑΔΑ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	ΟΜΑΔΑ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ
6-7 μμ	ΟΜΑΔΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ	ΟΜΑΔΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	ΟΜΑΔΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
7-8 μμ	ΟΜΑΔΑ ΧΟΡΟΥ	ΟΜΑΔΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ	ΟΜΑΔΑ ΧΟΡΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ
8-9 μμ	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ

	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ/ΚΥΡΙΑΚΗ
4-5 μμ	ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ	ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ	ΣΑΒΒΑΤΟ 4- 9 μμ Μουσικά Απογεύματα, Καραόκε, Μαγειρική, Επιτραπέζια, Εξορμήσεις ΚΥΡΙΑΚΗ 4-9 μμ Cinema ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΑΙΝΙΑΣ
5-6 μμ	ΟΜΑΔΑ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ	1 ^η ΟΜΑΔΑ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	
6-7 μμ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ	2 ^η ΟΜΑΔΑ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	
7-8 μμ	ΟΜΑΔΑ ΑΓΓΛΙΚΩΝ	ΟΜΑΔΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	
8-9 μμ	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ	

Προς τα μέλη των επιτροπών του Σ.Ο.Ψ.Υ.

Αγαπητοί,

Ευχαριστούμε για τη πρόθεσή σας να βοηθήσετε τις προσπάθειες του συλλόγου μας που είναι η διεκδίκηση βελτίωσης των συνθηκών, τόσο στο θεραπευτικό, όσο και στο κοινωνικό επίπεδο των κοινωνικά ασθενών μας.

Για την καλύτερη οργάνωση των προσπαθειών μας θα μπορούσαμε να καταχωρίσουμε αυτές τις ανάγκες σε μεγάλες ομάδες, σε πρώτη φάση :

1. Βελτίωση της ποιότητας υγειονομικής φροντίδας, περίθαλψης.
2. Ευκαιρίες για ένταξη στην εργασία και εφαρμογή εύλογων προσαρμογών για διατήρηση της εργασιακής σχέσης
3. Ευκαιρίες και εύλογες προσαρμογές και εύλογες προσαρμογές στις διάφορες βαθμίδες της εκπαίδευσης.
4. Επιδόματα – Συντάξεις- Μεταβίβαση σύνταξης γονέων – Σύνταξη φυλλοαδίου ενημέρωσης.
5. Στήριξη των οικογενειών – Κατ' οίκων παρεμβάσεις- Ξενώνες- Διαμερίσματα υποστήριξης
6. Συμμετοχή στην ομάδα σύνταξης του περιοδικού μας
7. Προτάσεις αλληλαγής του καταστατικού του συλλόγου μας.
8. Απογραφή των ενεργών μελών και ενημέρωση όλων.

Για να συγκεντρώσουμε, να εκθέσουμε τις ανάγκες, να αγωνιστούμε για καλύτερες νομοθετικές ρυθμίσεις, παρακαλούμε δηλώστε την δυνατότητα συμμετοχής σας - σε όλες τις ομάδες

- κατά προτίμηση στις ομάδες 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 (κυκλώστε)

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

Τ.Κ.:

ΤΗΛ.:

ΗΜΕΡΕΣ & ΩΡΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΤΙΜΑΤΕ:

ΠΙΘΑΝΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

.....

ΑΛΛΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ & ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ

.....

Με Προεδρικό Διάταγμα προβλέπεται Ίδρυμα αστέγων και αλληλεγγύης στο Δήμο Αθηναίων

Στο Ε' Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας κατατέθηκε για νομοπαρασκευαστική επεξεργασία σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος με το οποίο τροποποιείται παλαιότερο του 1999 (Π.Δ. 289/1999) και το δημοτικό Ίδρυμα «Κέντρο Υποδοχής Αστέγων του Δήμου Αθηναίων», μετονομάζεται σε «Κέντρο Υποδοχής και Αλληλεγγύης του Δήμου Αθηναίων», ενώ παράλληλα καθορίζεται ο σκοπός, οι αρμοδιότητες και η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου του εν λόγω Ιδρύματος.

Παράλληλα, το Ίδρυμα μπορεί να μισθώνει ακίνητα για στέγαση αναξιοπαθούντων ατόμων- οικογενειών και να δημιουργεί ξενώνες αστέγων σε ενοικιασμένα ή ιδιόκτητα κτίρια, ενώ θα αναπτύσσει δραστηριότητες και δομές για τα ΑμεΑ, όπως επίσης θα δημιουργήσει Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης παιδιών ΑμεΑ. Σύμφωνα πάντα με το σχέδιο Π.Δ. το Ίδρυμα θα εκπονεί και υλοποιεί ειδικά προγράμματα για την παροχή βοήθειας στο δρόμο.

Ειδικότερα, σκοπός του Ιδρύματος αυτού είναι η αντιμετώπιση των προβλημάτων των ευπαθών πληθυσμιακών ομάδων και η καταπολέμηση των παραγόντων που τις οδηγούν στη φτώχεια, στον αποκλεισμό και στην κοινωνική απομόνωση.

Σύμφωνα με το σχέδιο Π.Δ. στο Ίδρυμα θα υπαχθούν: 1) το Κέντρο Σίτισης για δωρεάν διανομή φαγητού, 2) η «Αθηναϊκή Αγορά» για τη δωρεάν παροχή ενδυμάτων, υποδημάτων, οικιακού εξοπλισμού σε οικονομικά αδυνάτους, 3) το «Κοινωνικό Φαρμακείο» για τη δωρεάν φαρμακευτική περίθαλψη σε ανασφάλιστα άτομα που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, 4) το «Κοινωνικό Παντοπωλείο» το οποίο σε συνεργασία

με χορηγούς, ιδιωτικούς φορείς που διαθέτουν τα μέσα και την απαραίτητη τεχνογνωσία καλύπτοντας δωρεάν πρωτογενείς ανάγκες επιβίωσης σε άπορες οικογένειες και μοναχικά άτομα. Επίσης, το Ίδρυμα θα οργανώνει ή συνδιοργανώνει εκδηλώσεις με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς για την ευαισθητοποίηση του κοινού, την προσέλευση εσόδων και την παροχή πολιτιστικών αγαθών στις ευπαθείς και αποκλεισμένες ομάδες, ενώ θα αξιοποιεί το δίκτυο εθελοντών του Ιδρύματος με τον επωφελέστερο δυνατό τρόπο στην υποστήριξη των κοινωνικών προγραμμάτων και θα συνεργάζεται με αντίστοιχους Ευρωπαϊκούς φορείς (Feantsa, habitat κ.α.) για την αντιμετώπιση του προβλήματος των αστέγων σε τοπικό επίπεδο. Παράλληλα, το Ίδρυμα μπορεί να μισθώνει ακίνητα για στέγαση αναξιοπαθούντων ατόμων- οικογενειών και να δημιουργεί ξενώνες αστέγων σε ενοικιασμένα ή ιδιόκτητα κτίρια, ενώ θα αναπτύσσει δραστηριότητες και δομές για τα ΑμεΑ, όπως επίσης θα δημιουργήσει Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης παιδιών ΑμεΑ. Σύμφωνα πάντα με το σχέδιο Π.Δ. το Ίδρυμα θα εκπονεί και υλοποιεί ειδικά προγράμματα για την παροχή βοήθειας στο δρόμο.

Η παροχή βοήθειας στο δρόμο γίνεται ήδη καθημερινά σε άστεγους, ενώ δίνεται φαγητό, κουβέρτες και υπνόσακοι κ.λπ. σε όσους έχουν ανάγκη και πληροφορίες για το πού θα διανυκτερεύσουν. Τέλος, το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος θα είναι εννεαμελές και θα αποτελείται από τέσσερις αιρετούς εκ των οποίων ο ένας ορίζεται από τη μειοψηφία και πέντε δημότες-κατοίκους που έχουν ανάλογη επαγγελματική ή κοινωνική δράση ή είναι χρήστες των υπηρεσιών του Ιδρύματος. Στη διοίκηση του Ιδρύματος θα πρέπει να συμμετέχει και εκπρόσωπος των εργαζομένων όταν οι εργαζόμενοι είναι περισσότεροι από δέκα.

Στο μηδέν τα δημόσια ψυχιατρεία

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ – 14/02/2009

Το παραπάνω κείμενο δημοσιεύθηκε στον ιστοχώρο disabled.gr

«Δεν υπάρχει μεταρρύθμιση», μας λέει ο Θόδωρος Μεγαλοοικονόμου, ψυχίατρος στο Λαφνί. «Ούτε η λογική αλλάξε, ούτε όσα γίνονται έχουν σχέση με πρακτικές χειραφέτησης των ψυχικά πασχόντων, ούτε ποτέ δόθηκαν οι πόροι για να αλλιάξουν τα πράγματα. Δεν δημιουργήθηκε ποτέ εκείνο το προσβάσιμο δίκτυο υπηρεσιών ψυχικής φροντίδας στην κοινότητα που θα λειτουργούσε δίπλα στον ασθενή, ώστε να προλαμβάνει την υποτροπή και να επιτρέψει σταδιακά τη συρρίκνωση των ψυχιατρείων. Δεν συζητάμε για ψυχικά πάσχοντες και επανένταξη: είναι στο απόλυτο μηδέν αυτά τα πράγματα.

Αυτό που έχει γίνει είναι η μεταστέγηση των χρόνιων εγκλειστών στα ψυχιατρεία σε καλύτερες συνθήκες, αλλιώς στην πλειονότητά τους ζούνε εξόριστοι στον χώρο του κοινωνικού αποκλεισμού και καθώς δεν υπάρχουν πόροι να γίνονται δραστηριότητες, οι στεγαστικές δομές έχουν μετατραπεί σε ασυλίκια. Αναλλοίωτο επιβιώνει και το πνεύμα του αναχρονισμού, του σκληρού και βίαιου ιδρυματισμού: συναντάς ακόμα ασθενείς δεμένους, καθηλώσεις και απομονώσεις, κλειδωμένες πόρτες, μέχρι και κάμερες.

Το να έχω τους όρους της κουητούρας, τους πόρους και το ανθρώπινο δυναμικό για να συνομιλήσω αντί να περιορίσω θα ήταν η πεμπτούσια της μεταρρύθμισης, δείγμα ότι κάτι έχει αλλιάξει. Πώς όμως να γίνει αυτό όταν έχεις ένα τμήμα οξέων που δουλεύει με 27 κρεβάτια και ένα σωρό ράντσα σε νοσοκομεία που υποφέρουν από υπερσυνωστισμό και υποστελέχωση. Επιπλέον, ακόμη και σήμερα τα ψυχιατρεία λειτουργούν όπως πριν από 30 χρόνια: ως χώροι εγκλεισμού, αφού το 60% των εισαγωγών είναι ακούσιες αναγκαστικές νοσηλείες με εισαγγελικές παραγγελίες και μάλιστα από αστυνομικές και όχι υγειονομικές υπηρεσίες».

Κυριότερες αιτίες της ματαιωμένης μεταρρύθμισης; Η έλλειψη πολιτικής βούλησης και η υποχρηματοδότηση που οδηγεί σε υποστελέχωση των υπηρεσιών και κατάργηση στην πράξη των δικαιωμάτων των ψυχικά πασχόντων. Ενδεικτικά, εδώ και χρόνια δεν δίνουν το थे-

ραπευτικό κίνητρο-επίδομα 117 ευρώ μηνιαίως που δικαιούνται οι ψυχικά ασθενείς και τους βοηθούσε στις δραστηριότητες της επανένταξης, γιατί βγαίνει από τον προϋπολογισμό του νοσοκομείου, το οποίο δεν έχει για φάρμακα και υγειονομικό υλικό. Το μόνο που έχει είναι τεράστια χρέη. Το ΨΝΑ στενάζει από έλλειψη προσωπικού και όχι μόνο.

Το να έχω τους όρους της κουητούρας, τους πόρους και το ανθρώπινο δυναμικό για να συνομιλήσω αντί να περιορίσω θα ήταν η πεμπτούσια της μεταρρύθμισης, δείγμα ότι κάτι έχει αλλιάξει. Πώς όμως να γίνει αυτό όταν έχεις ένα τμήμα οξέων που δουλεύει με 27 κρεβάτια και ένα σωρό ράντσα σε νοσοκομεία που υποφέρουν από υπερσυνωστισμό και υποστελέχωση. Επιπλέον, ακόμη και σήμερα τα ψυχιατρεία λειτουργούν όπως πριν από 30 χρόνια: ως χώροι εγκλεισμού, αφού το 60% των εισαγωγών είναι ακούσιες αναγκαστικές νοσηλείες με εισαγγελικές παραγγελίες και μάλιστα από αστυνομικές και όχι υγειονομικές υπηρεσίες».

Η ίδια κατάσταση με τον δημόσιο τομέα στην ψυχική υγεία υπάρχει και «στον λεγόμενο “μη κερδοσκοπικό”, ο οποίος είναι κρατικοδίαιτος, καλύπτει το 35% των αναγκών και δημιουργήθηκε εκ του μηδενός για να απορροφήσει κοινωνικά κονδύλια και να διευκολύνει υποτίθεται τη μεταρρύθμιση που πλέον έχει περιοριστεί στη μετεγκατάσταση των ασθενών». Πού εστιάζει τον προβληματισμό του για τις ΜΚΟ; «Οι εργαζόμενοι που προσέλαβαν οι ΜΚΟ έχουν ιδιωτική σχέση εργασίας, λόγω της υποχρηματοδότησης έχουν επιδεινωθεί οι συνθήκες ζωής των ασθενών, κάθε φορά τα κονδύ-

για μοιράζονται σε ημετέρους, με αποτέλεσμα όλο και πιο άσχετοι με το αντικείμενο να αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στην αποασυλοποίηση. Έτσι, το Δημόσιο απεκδύεται των ευθυνών του για κοινωνική πολιτική και πολιτική ψυχικής υγείας και απευθύνεται σε ιδιώτες».

ΑΙΓΙΝΗΤΕΙΟ

Υπό κανονικές συνθήκες τον αγώνα της επιβίωσης τον δίνουν οι ασθενείς. Στην περίπτωση του Αιγινήτειου τον δίνει το ίδιο το νοσοκομείο: το πανεπιστημιακό νοσοκομείο, που λειτουργεί 100 χρόνια τώρα, βλέπει τις κλινικές του να κλείνουν λόγω σημαντικών ελλείψεων σε προσωπικό και χρηματοδότηση. Τους δύο τελευταίους μήνες παραμένει κλειστή η Ψυχιατρική Ανδρών.

«Το πρόβλημα δεν προέκυψε σήμερα. Είναι πρόβλημα μιας δεκαετίας», λέει στην «Ε» ο καθηγητής Χριστόδουλος Στεφανάδης και ζητάει να συμπεριληφθεί και αυτό με τα υπόλοιπα νοσοκομεία της χώρας στο πρόγραμμα ρύθμισης των χρεών των μονάδων Υγείας του ΕΣΥ που προετοιμάζει το υπουργείο Υγείας.

«Υπάρχει μεγάλη έλλειψη προσωπικού. Οι βάρδιες δεν έβγαιναν. Για το λόγο αυτό κλείσαμε μία κλινική, δυναμικότητας 18 κλινών από τις 100 που έχει το νοσοκομείο συνολικά», λέει ο Σωτήρης Τριανταφύλλου, πρόεδρος εργαζομένων στο Αιγινήτειο. Οι άμεσες ανάγκες προσλήψεων νοσηλευτικού προσωπικού είναι 20, ενώ τα χρέη καθιστούν τη λειτουργία του εξαιρετικά δύσκολη.

«Για κάθε δύο που συνταξιοδοτούνται προσλαμβάνεται ένας», λέει ο Σταύρος Κουτσιουμπέλης, πρόεδρος της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Εργαζομένων στα Δημόσια Νοσοκομεία (ΠΟΕΔΗΝ). «Αυτό έχει ως συνέπεια όχι μόνο να μην αναπτύσσονται τα νοσοκομεία με νέες μονάδες, αλλά να συρρικνώνουν τις λειτουργίες τους. Το υπάρχον προσωπικό καταβάλλει υπεράνθρωπες προσπάθειες, τα εργασιακά του δικαιώματα καταπατώνται, ο πολίτης ταλαιπωρείται και δεν χαίρει των υπηρεσιών που δικαιούται».

ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟ

«Ελλείψεις». Με αυτή τη λέξη περιγράφει την κατάσταση στο Δρομοκαΐτειο ο ψυχίατρος, αναπηρωτής διευθυντής Γιώργος Ασρινάκης. Οι συνέπειες; Οι εξωνοσοκομειακές δομές έχουν παγώσει και δεν υπάρχουν θέσεις, αφού αντί για τρία οικοτροφεία έγινε μόνο ένα, αντί για 5 ξενώνες έγιναν 2 και από το 2006 εκκρεμεί η

δημιουργία τριών κέντρων ψυχικής υγείας.

Απαράδεκτα κτίρια, εφημερείο που δεν υποστηρίζεται κι ως υπερδιπλοασιάστηκαν οι εισαγωγές και η προσέλευση στην εφημερία. «Αν έχεις τριάντα εισαγωγές σε μία ημέρα και μόνο δύο νοσηλευτές στο τμήμα ή τρεις στη βάρδια, καταλήγεις να χρησιμοποιείς περιοριστικές μέθόδους»... Κι ακόμη:

****** «Προνοιακά περιστατικά -π.χ. άστεγοι- τα μεταμφιέζουν σε ψυχιατρικά για να τα φέρουν μέσα με εισαγωγική παρέμβαση. Θεωρούν ακόμα ότι εδώ είναι τόπος αποθήκευσης των πάντων».

****** «Στην αρχή μάς έδωσαν ευρωπαϊκά προγράμματα, μετά χωρίς προσωπικό δεν μπορούσαμε να τα υλοποιήσουμε. Αυτό ήταν το πρόσχημα για να καταργηθούν οι ξενώνες και να δοθούν στις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Απαξίωσαν τον δημόσιο τομέα. Αυτός είναι ο δρόμος ιδιωτικοποίησης και της ψυχικής υγείας»...

ΔΑΦΝΙ: 37 εκατομμύρια ευρώ έλλειμμα:

*22 εκατ. ευρώ χρωστά σε φαρμακευτικές εταιρείες — προμηθευτές, μερικοί από τους οποίους είναι απλήρωτοι ακόμη και πέντε χρόνια, με αποτέλεσμα να έχουν κάνει αγωγές για να κάνουν άμεσα απαιτητά τα οφειλόμενα.

*1,3 εκατ. ευρώ οφείλει για μισθώματα — ξενώνες, οικοτροφεία κ.λπ.

*Εργαζόμενοι και γιατροί: 1973 -139 γιατροί και ειδικευόμενοι και 1.826 ψυχολόγοι, νοσηλευτές και διοικητικό προσωπικό.

*Από τις 2.147 οργανικές θέσεις, κενές πλην των γιατρών είναι οι 897: οι 400 είναι νοσηλευτών.

*Περίπου 600 άτομα νοσηλεύονται μέσα στο νοσοκομείο, εκ των οποίων περίπου 260 στα τμήματα των οξέων περιστατικών. Άλλοι τόσοι στις 120 εξωτερικές δομές — ξενώνες οικοτροφεία, προστατευμένα διαμερίσματα.

ΑΙΓΙΝΗΤΕΙΟ: 8 εκατομμύρια ευρώ χρέη:

*Τα 3 αφορούν τις αμοιβές των ειδικευόμενων γιατρών.

*Τα 5 φαρμακευτικές δαπάνες.

*Από τις 1.046 οργανικές θέσεις, καλυμμένες είναι οι 503. Το κύριο πρόβλημα εντοπίζεται στους νοσηλευτές. ☹

Ψυχική υγεία: Αβεβαιότητα και ανησυχία

Εφημερίδα Αυγή

Ημερομηνία δημοσίευσης: 21/03/2010 (Αναδημοσίευση)

Οι φορείς αποασυλοποίησης των ψυχικώς πασχόντων εκτιμούν στα 97 εκατ. ευρώ το συνολικό κόστος για τη λειτουργία των δομών μέσα στο 2010, ενώ η διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του υπουργείου Υγείας είχε ζητήσει τη χορήγηση 105 εκατ. ευρώ, προκειμένου να καταστεί επίσης δυνατή η ίδρυση και η λειτουργία ενός μικρού αριθμού νέων δομών αποασυλοποίησης και ψυχικής υγείας. Με δεδομένο ότι οι φορείς της αποασυλοποίησης θα αρχίσουν φέτος να εισπράττουν τα προβλεπόμενα από τον νόμο νοσήλια από τα ασφαλιστικά ταμεία, εκτιμάται ότι οι ανάγκες της απ' ευθείας χρηματοδότησης του συστήματος από το υπουργείο Υγείας ανέρχονται στα 85 εκατ. ευρώ περίπου για το 2010, ποσό το οποίο η κυβέρνηση έχει μεν προϋπολογίσει, αλλά μένει να αποδείξει ότι προτίθεται να καταβάλει τελικά.

Υπενθυμίζεται ότι η Ελλάδα βρίσκεται από τον Μάιο του 2009 σε επιτήρηση από την Κομισιόν σχετικά με την πορεία της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και της αποασυλοποίησης των ψυχικώς πασχόντων, επιτήρηση που σφραγίσθηκε με το μνημόνιο υπουργείου Υγείας - επιτρόπου, Βλ. Σπίντζα.

Η παρατεταμένη υποχρηματοδότηση, στην οποία είχαν καταδικάσει οι κυβερνήσεις της Ν.Δ. την ψυχιατρική μεταρρύθμιση και την αποασυλοποίηση των ψυχικώς πασχόντων, δημιούργησε πολύ σοβαρές καθυστερήσεις στην εξέλιξη του προγράμματος "Ψυχαργώς", με πρώτα θύματα τη δημιουργία νέων ψυχιατρικών και παιδοψυχιατρικών κλινικών στα γενικά νοσοκομεία της χώρας, αλλά και τη δημιουργία νέων Κέντρων Ψυχικής Υγείας (ΚΨΥ), Κέντρων για ασθενείς με αυτισμό, με Αλτσχάιμερ κ.λπ. Το δίκτυο των κοινοτικών υπηρεσιών και δομών Ψυχικής Υγείας αναζητείται ακόμη, ενώ η ουσιαστική εγκατάλειψη της αποασυλοποίησης των ψυχικώς πασχόντων έχει ήδη φέρει στην επιφάνεια τον κίνδυνο της αναπαραγωγής του εγκλεισμού και του ιδρυματισμού, αλλά σε πιο μικρά άσυλα αυτή τη φορά.

Η σοβαρή καθυστέρηση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και της αποασυλοποίησης των ψυχικώς πασχόντων έχει επίσης πολύ δραματικές επιπτώσεις στη λειτουργία των υφιστάμενων ψυχιατρικών κλινικών των γενικών νοσοκομείων: Λειτουργούν σχεδόν καθημερινά με δεκάδες ράντζα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ποιότητα της νοσηλείας των ασθενών, δεδομένων, μάλιστα, των πολύ σοβαρών ελλείψεων σε ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό. Μέσα σε αυτό το σκηνικό, η ψυχιατρική εφημερίδα του λεκανοπεδίου έχει καταρρεύσει, ενώ η όψιμη "προσπάθεια" του πρώην υπουργού Υγείας Δημ. Αβραμόπουλου για την αναμόρφωσή της έμεινε στα χαρτιά. Η εξαγγελία της αναμόρφωσης είχε στόχο αποκλειστικά και μόνο να κατευνάσει τις δίκαιες και εύλογες διαμαρτυρίες των ψυχιάτρων και των νοσηλευτών για τις απερίγραπτες καταστάσεις που βιώνουν στις γενικές εφημερίες των δύο ψυχιατρείων της Αττικής και τις ειδικές εφημερίες των ψυχιατρικών κλινικών των γενικών νοσοκομείων της περιοχής...

Μενέλαος Θεοδωρουλάκης: Η κρίση απειλεί την Ψυχική Υγεία

Ημερομηνία δημοσίευσης: 21/03/2010

Ο χώρος της ψυχικής υγείας στην Ελλάδα αντιμετωπίζει μια παρατεταμένη κρίση υποχρηματοδότησης τα τελευταία πέντε χρόνια, δηλαδή πολύ πριν την κρίση, και παρά τις ιδιαίτερα αυξημένες ανάγκες παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας τόσο προς τους ενήλικες όσο και προς τους έφηβους και τα παιδιά η ελληνική πολιτεία προσπαθεί να συρρικνώσει το Σύστημα Ψυχικής Υγείας. Η κρίση αυτή οξύνθηκε ιδιαίτερα τα 2 τελευταία χρόνια και οδήγησε την Ελλάδα σε μια αυστηρή επιτήρηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως αυτή περιγράφηκε στο Σύμφωνο Σπίντλα στις 7-4-2009, ώστε να διασφαλιστεί η συνέχιση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και η παροχή φροντίδας προς τους ψυχικά πάσχοντες στην κοινότητα και όχι στα ψυχιατρεία.

Δυστυχώς, ένα ιδιαίτερα αποτελεσματικό έργο που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος Ψυχαργώς και που οδήγησε στο κλείσιμο τεσσάρων ψυχιατρείων (Πέτρα Ολύμπου, Χανιά, Κέρκυρα, Τρίπολη) και την παράλληλη ποιοτική διαβίωση τουλάχιστον 3500 χιλιάδων ψυχικά ασθενών σε στεγαστικές δομές, ενταγμένων ισότιμα στην κοινωνία, κινδύνευσε πολλές φορές με κατάρρευση λόγω της αδυναμίας του υπουργείου Οικονομικών να αντιληφθεί τη σημασία και την αναγκαιότητα του όλου εγχειρήματος, αφήνοντας για μήνες απλήρωτους τους εργαζόμενους και δημιουργώντας τεράστια χρέη για λειτουργικές δαπάνες και δράσεις επανένταξης. Αποκορύφωμα όλων αυτών ήταν η πρόσφατη περικοπή του 10% της ήδη μειωμένης χρηματοδότησης των μονάδων ψυχικής υγείας και η περικοπή του 7% των αμοιβών των εργαζομένων και του 30% των δώρων Χριστουγέννων, Πάσχα και επιδόματος αδείας, την στιγμή που οι εργαζόμενοι είναι απλήρωτοι από τον Δεκέμβριο και οι λειτουργικές δαπάνες από τον Ιούλιο του 2009.

Τους τελευταίους μήνες παρατηρείται μια αυξητική τάση των περιστατικών άγχους, κρίσεων πανικού και σειράς ψυχοσωματικών διαταραχών που σχετίζονται με τη δυσμενή οικονομική συγκυρία, την απώλεια θέσεων εργασίας, την επαγγελματική αβεβαιότητα και την αδυναμία εκπλήρωσης οικονομικών υποχρεώσεων.

Τους τελευταίους μήνες παρατηρείται μια αυξητική τάση των περιστατικών άγχους, κρίσεων πανικού και σειράς ψυχοσωματικών διαταραχών που σχετίζονται με τη δυσμενή οικονομική συγκυρία, την απώλεια θέσεων εργασίας, την επαγγελματική αβεβαιότητα και την αδυναμία εκπλήρωσης οικονομικών υποχρεώσεων.

Ενώ ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) καλεί τις χώρες - μέλη του να διευρύνουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες ψυχικής υγείας για να αντιμετωπίσουν τις δυσμενείς επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, λόγω της αυξημένης ανασφάλειας και της ανεργίας, στην Ελλάδα παραδόξως περιορίζουμε τις ήδη υπάρχουσες μονάδες και κινδυνεύουμε να ακυρώσουμε τη δημιουργία των όποιων νέων δομών λόγω των κυρώσεων που θα μας επιβάλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Έτσι, ενώ οι ανάγκες διευρύνονται, οι παρεχόμενες υπηρεσίες περιορίζονται και ο ιδιωτικός κερδοσκοπικός τομέας στην ψυχική υγεία διευρύνεται. 🍀

* Ο Μεν. Θεοδωρουλάκης είναι διδάκτορας Κοινωνικής Πολιτικής και πρόεδρος της συντονιστικής επιτροπής του Δικτύου Φορέων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης και Ψυχικής Υγείας "Αργώς".

Ψυχόδραμα: μια θεραπεία δράσης

*Όλος ο κόσμος είναι μία σκηνή
Όλοι οι άντρες και οι γυναίκες απλοί ηθοποιοί
Έχουν τις εισόδους και τις εξόδους τους
Και ο καθένας στο καφώ του υποδύεται πολλούς ρόλους*

*Shakespeare
"As you like it"*

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το ψυχόδραμα είναι μία ομαδική ψυχοθεραπευτική μέθοδος. Οι ρίζες της βρίσκονται στο αρχαίο Ελληνικό δράμα. Στα θεραπευτήρια της αρχαίας Ελλάδας, το θέατρο ιδιαίτερα με τη μορφή δράματος, η μουσική, τεχνικές χαλάρωσης και οι ομαδικές συζητήσεις αποτελούσαν τα κυριότερα στοιχεία της θεραπείας.

Το δράμα κατείχε εξέχουσα θέση στη θεραπεία γιατί ενσάρκωνε τα προβλήματα του ανθρώπου μέσα στη κοινωνία και την ανάγκη του να ταυτιστεί με φανταστικούς ήρωες.

Οι αρχαίοι πολιτισμοί απέδιδαν στην τέχνη πρωτεύουσα σημασία. Μέσα από την τέχνη ο άνθρωπος μπορούσε να εκφραστεί απόλυτα και να 'καθάρει' τα αρνητικά συναισθήματα, αλλά και να συμμετέχει στην κοινωνική ζωή ενεργητικά. Ο σημερινός άνθρωπος σιγά-σιγά αποξενώθηκε από την τέχνη για τον εαυτό του, απομονώθηκε μπροστά από μία τηλεόραση, με αποτέλεσμα την αλλοτρίωση, την παθητικότητα αλλά και την επιθετικότητα που βιώνει ολοκληρωτικά.

Το ψυχόδραμα και η εξελικτική του πορεία απαντά σ' αυτή την παθητικότητα του σήμερα και προσδίδει στον σημερινό άνθρωπο ρόλο πρωταγωνιστή ζωής.

Ο ψυχίατρος Jacob Moreno, βασισμένος στην ανάγκη του ανθρώπου για δράση και έκφραση δημιούργησε αρχικά το θέατρο του αυθόρμητου, συγκεντρώνοντας μικρούς και μεγάλους στα πάρκα της Βιέννης λίγο πριν την έναρξη του Α' Παγκοσμίου πολέμου. Το 1921 σκηνοθετεί αυτοσχέδιες ερασιτεχνικές παραστάσεις όπου δεν συμμετέχουν επαγγελματίες ηθοποιοί, δεν υπάρχει συγκεκριμένο σενάριο ούτε καν θεατρική σκηνή. Το 1922 δημιουργεί το «Αυτοσχέδιο θέατρο»

Οι αρχαίοι πολιτισμοί απέδιδαν στην τέχνη πρωτεύουσα σημασία. Μέσα από την τέχνη ο άνθρωπος μπορούσε να εκφραστεί απόλυτα και να «καθάρει» τα αρνητικά συναισθήματα, αλλά και να συμμετέχει στην κοινωνική ζωή ενεργητικά. Ο σημερινός άνθρωπος σιγά-σιγά αποξενώθηκε από την τέχνη για τον εαυτό του, απομονώθηκε μπροστά από μία τηλεόραση, με αποτέλεσμα την αλλοτρίωση, την παθητικότητα αλλά και την επιθετικότητα που βιώνει ολοκληρωτικά.

όπου οι θεατές μπορούν ανά πάσα στιγμή να ανέβουν στη σκηνή και να παρέμβουν στο θέμα βάσει των δικών τους προθέσεων.

Η σημασία της θεατρικής παρουσίας των ανθρώπων εμπειριών βοηθά στη συνειδητοποίησή τους. Η διαπίστωση αυτή του Moreno αποτελεί τη βάση της ψυχοδραματικής μεθόδου μαζί με τις έννοιες του αυθορμητισμού και της δημιουργικότητας.

Το ολοκληρωμένο θεραπευτικό σύστημα με την έννοια του ψυχολογικού δράματος θα αναπτυχθεί στην Αμερική όπου βρέθηκε ο Moreno. Σε μία κοινωνία όπου τα κυρίαρχα στοιχεία είναι οι μηχανές και τα παράγωγά τους, το ψυχόδραμα προτείνει τη φυσικότητα μέσα από την οποία το άτομο εκδηλώνεται, εκφράζεται και αυτοπραγματώνεται.

ΤΟ ΨΥΧΟΔΡΑΜΑ ΣΗΜΕΡΑ

Το ψυχόδραμα σήμερα έχει πολλές εφαρμογές. Στη ψυχοθεραπεία έχει πολύ καλά αποτελέσματα. Αναφέρεται σε ομάδες που αφορούν άτομα με ψυχοκοινωνικές δυσκολίες, με δυσκολίες εξάρτησης αλλά και ανθρώπους του θεάτρου, της εκπαίδευσης, των επιχειρήσεων για τον καθένα τελικά που αναζητεί μια βαθύτερη επικοινωνία με τον εαυτό του και τους άλλους.

Ο ίδιος ο Moreno για το ψυχόδραμα έδωσε πολλούς και διαφορετικούς ορισμούς. Το χαρακτήρισε ως 'νέα θεολογία' ως 'δραματική τέχνη' με αισθητικά ιδεώδη, ως 'πολιτικό σύστημα' με κοινωνικές αξίες, ως 'επιστήμη' με κοινωνικές βλέψεις, ως 'μέθοδος ψυχοθεραπείας' και ως 'φιλοσοφία ζωής'.

Ο Kellerman αργότερα πρότεινε τον παρακάτω ορισμό για το ψυχόδραμα: Είναι μία μέθοδος ψυχοθεραπείας όπου οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να συνεχίσουν τις πράξεις τους μέσα από την δραματοποίηση, το παιχνίδι των ρόλων και την δραματοποιημένη αυτοπαρουσίαση, χρησιμοποιώντας λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία. Τα ασυνείδητα προβλήματα δόμησης και συγκρότησης της προσωπικότητας που είχαν δημιουργηθεί κατά την παιδική ηλικία αναδύονται επί σκηνής μέσα από την διαδραμάτιση των συγκρούσεων του παρόντος.

Το ψυχόδραμα έχει σχέση με το θέατρο αλλά δεν είναι θέατρο. Οι άνθρωποι του θεάτρου αναζητούν ομοιότητες του ψυχοδράματος με τη μέθοδο Στανισλάβσκι αλλά δεν είναι ακριβές. Στο ψυχόδραμα ο πρωταγωνιστής καλείται να είναι επί σκηνής ο εαυτός του με στόχο τη συνειδητοποίηση των προσωπικών του ρόλων που διαδραματίζει στην καθημερινή του ζωή. Ο ίδιος ο Moreno μελετώντας καλά το αρχαίο ελληνικό δράμα αναφέρει για το δρων άτομο ότι συνδέει και ταυτίζει τα προβλήματα του με αυτά της 'πόλης'. Διέβλεψε ότι μέσω της δράσης-πράξης (έτσι πρέπει να εκληφθεί η λέξη δράμα), εκφράζονται με βαθύτερο και πολυδιάστατο τρόπο οι 'αλήθειες της ψυχής' με την τραγική και την κωμική του πλευρά.

Πολλές φορές παγιδευόμαστε σε μία εικόνα που οι άλλοι έχουν σχηματίσει για μας και χωρίς να το καταλαβαίνουμε και χωρίς να το επιθυμούμε αναλωνόμαστε σε συμπεριφορές και δράσεις που ανταποκρίνονται μόνο σε αυτή την εικόνα. Ο στιγματισμός ως κοινωνική κατασκευή από τη μία μας απαξιώνει και από την άλλη μας περιορίζει τη δράση για αυτοκαθορισμό. Μόνο όταν οι συγκρούσεις εκφραστούν επί σκηνής του

Πολλές φορές παγιδευόμαστε σε μία εικόνα που οι άλλοι έχουν σχηματίσει για μας και χωρίς να το καταλαβαίνουμε και χωρίς να το επιθυμούμε αναλωνόμαστε σε συμπεριφορές και δράσεις που ανταποκρίνονται μόνο σε αυτή την εικόνα. Ο στιγματισμός ως κοινωνική κατασκευή από τη μία μας απαξιώνει και από την άλλη μας περιορίζει τη δράση για αυτοκαθορισμό. Μόνο όταν οι συγκρούσεις εκφραστούν επί σκηνής του θεάτρου του κόσμου και της ζωής με ένα δομημένο και ολοκληρωμένο τρόπο απαρτίζουν ένα θεραπευτικό σύστημα, το ψυχόδραμα, ικανό να αποδομήσει στερεότυπα και γνωστές φοβικά και αλλότρια.

θεάτρου του κόσμου και της ζωής με ένα δομημένο και ολοκληρωμένο τρόπο απαρτίζουν ένα θεραπευτικό σύστημα, το ψυχόδραμα, ικανό να αποδομήσει στερεότυπα και γνώσεις φοβικά και αλλότρια. Η ανάπτυξη της ψυχοδραματικής σκηνής ως συστήματος θεραπείας και φιλοσοφίας εγγράφεται στις ανθρωπιστικές-υπαρξιακές ψυχολογίες του ανθρώπου σήμερα.

Η ψυχοδραματική πρακτική σε αντίθεση με άλλες μορφές θεραπείας οι οποίες στηρίζουν την ανάλυση της προσωπικότητας στην αφηγηματική παρουσίαση των προβλημάτων και των συγκρούσεων, έχει επιλέξει το πεδίο δράσης της καθημερινής ζωής ως πλαίσιο πραγμάτωσης των θεραπευτικών και αυτογνωσιακών της στόχων. Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι ανθρωπολογικές συνάψεις, οι κοινωνιολογικοί συσχετισμοί στην έννοια της δράσης ως μία προέκταση της ψυχοδραματικής αντίληψης. Στην διαδικασία της δράσης προβάλλει η σημαντική στιγμή κατά την οποία η απόφαση αναδύεται και ξεκαθαρίζει καλύτερα. Με άλλα λόγια σχηματίζεται μια μορφή αντίληψης που έχει σχέση με την αυτογνωσία της συγκρουσιακής κατάστασης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι το ψυχόδραμα αποτελεί μία αναβίωση επί σκηνής της καθημερινής δράσης του ατόμου που του επιτρέπει να γνωρίσει καλύτερα τον εαυτό του, τις αναστολές του, τις αδυναμίες του και να δράσει στη συνέχεια απελευθερωτικά στα πλαίσια της ομάδας και της καθημερινής ζωής.

Το ψυχόδραμα είναι μία θεραπευτική πρόταση από τον Jacob Moreno που ξεκίνησε τη δεκαετία του '30. Η κύρια ιδέα του ψυχοδράματος είναι η χρήση του αυθόρμητου δραματικού παιχνιδιού ως θεραπευτική τεχνική και μέσο προσωπικής ολοκλήρωσης. Το ψυχόδραμα είναι μία πρακτική ομάδων που βάζει τους πρωταγωνιστές επί σκηνής με τις οδηγίες του σκηνοθέτη-θεραπευτή και μπροστά σ' ένα κοινό.

Οι άξονες που βασίζονται είναι οι εξής: Η κάθαρσις (αυθεντική έκφραση συναισθημάτων και συγκινήσεων), ο αυθορμητισμός ως πηγή δημιουργίας, και ο ρόλος ως τρόπος έκφρασης και πραγμάτωσης του εγώ.

Στην πρακτική του μορφή ξετυλίγεται σε τρεις φάσεις: Η προθέρμανση της ομάδας, το δραματικό παιχνίδι και οι αντιδράσεις του κοινού. Το ψυχόδραμα είναι ένα μέσον για τους συμμετέχοντες να ανακαλύψουν διαφορετικούς ρόλους που μπορεί να είναι δικοί τους, να εκφράσουν και να παίξουν αυτόν που στην καθημερινή ζωή είναι απωθημένος, να ανακαλύψουν νέους ρόλους και φόρμες σχέσεων. Στόχος είναι να απελευθερωθεί το άτομο από στερεότυπα συμπεριφορών.

Πολύ συχνά σκεφτόμαστε κάτι, λέμε κάτι άλλο, αισθανόμαστε ένα τρίτο και κάνουμε ένα τέταρτο. Το ψυχόδραμα μας βοηθά να ενσωματώσουμε τις λέξεις μας, τις σκέψεις μας και τα συναισθήματά μας στις πράξεις μας. Το ψυχόδραμα είναι μία θεραπεία δράσης που απομακρύνει το άτομο από την παθητική στάση της διήγησης, το ενεργοποιεί και το φέρνει μπροστά στις πραγματικές εμπειρίες της ζωής. Γιατί οι πραγματικές εμπειρίες της ζωής είναι αυτές που καλλιεργούν, εκπαιδεύουν και τελικά θεραπεύουν.

Αντώνης Λιοδάκης
Ψυχίατρος, Ψυχοθεραπευτής
Διευθυντής Κ.Ψ.Υ. Ρεθύμνου

Διπολικότητα και Τέχνη: Μια διαφορετική «συνομιλία» της καλλιτεχνικής δημιουργίας και της ψυχιατρικής

Ανοίγοντας ακόμη μία φορά το διάλογο για τις προκαταλήψεις και το κοινωνικό στίγμα που περιβάλλει την ψυχική νόσο, το Πρόγραμμα κατά του Στίγματος των Ψυχικών Διαταραχών «αντι-στίγμα» του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγιεινής (Ε.Π.Ι.Ψ.Υ.) υλοποίησε μία πρωτότυπη συνεργασία με την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (Α.Σ.Κ.Τ.).

Φοιτητές του Δ' Εργαστηρίου Ζωγραφικής της Α.Σ.Κ.Τ. παρακολούθησαν διαλέξεις και συμμετείχαν σε βιωματικά εργαστήρια που έγιναν από επιστήμονες του Ε.Π.Ι.Ψ.Υ., ψυχιάτρους και ψυχολόγους, με το συντονισμό της επιστημονικά υπεύθυνης του Προγράμματος «αντι-στίγμα» κας Μαρίνας Οικονόμου-Λαλιώτη, Επίκουρης Καθηγήτριας Ψυχιατρικής. Οι φοιτητές ήρθαν σε επαφή με τη θεματολογία της ψυχικής νόσου και ειδικά της διπολικής διαταραχής, προσεγγίζοντας τη βιοψυχοκοινωνική θεώρηση υπό την ιδιαίτερη προοπτική του στίγματος.

Το Πρόγραμμα «αντι-στίγμα» του Ε.Π.Ι.Ψ.Υ. εδώ και

περίπου δέκα χρόνια δραστηριοποιείται για την καταπολέμηση του στίγματος και των διακρίσεων που συνοδεύουν τις ψυχικές διαταραχές, ως τμήμα του αντίστοιχου Διεθνούς Προγράμματος της Παγκόσμιας Ψυχιατρικής Εταιρείας (WPA). Αναζητώντας καινοτόμους τρόπους επικοινωνίας για την προσέγγιση και την ευαισθητοποίηση του κοινού, το Πρόγραμμα έχει επανειλημμένα βρει "συνοδοιπόρους" στον κόσμο της καλλιτεχνικής έκφρασης και δημιουργίας. Με σύμμαχο, λοιπόν, την τέχνη -τους φοιτητές της Α.Σ.Κ.Τ. και τους καθηγητές τους, εν προκειμένω- το Πρόγραμμα «αντι-στίγμα» άνοιξε ακόμη μια φορά το διάλογο για την ψυχική ασθένεια, τα στερεότυπα, τους μύθους, τα taboo, τις προκαταλήψεις που την περιβάλλουν και τον κοινωνικό στιγματισμό των ανθρώπων που νοσούν. Μέσα από αυτό το πρίσμα, οι συναντήσεις ανάμεσα στον "ειδικό" και τον "καλλιτέχνη" αποπειράθηκαν να ανοίξουν χαραμάδες στο μυστήριο της ανθρώπινης ψυχής, να προβληματίσουν, να εμπνεύσουν, να συνκινήσουν.

Προϊόν της δημιουργικής συνδιαλλαγής ανάμεσα στον «ειδικό» και τον «καλλιτέχνη», προϊόν αυτού του πρωτότυπου κοινωνικού διαλόγου, ήταν τα εικαστικά έργα των φοιτητών που παρουσιάστηκαν στην έκθεση «Διπολικότητα και Τέχνη», από 9 έως 21 Μαρτίου 2010, στον υπόγειο εκθεσιακό χώρο της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών. Η πρωτοποριακή αυτή έκθεση που διοργανώθηκε από το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (Ε.Π.Ι.Ψ.Υ.) και την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (Α.Σ.Κ.Τ.) επεχείρησε μια διαφορετική ανάγνωση έργων τέχνης, μέσα από το πρίσμα της διπολικότητας.

Η αντίφαση, η σύνθεση ή η συνύπαρξη των αντίθετων, ως δύο πόλων ενός νοητού συνεχούς, ενυπάρχουν συχνά στην τέχνη, ως μέσα έκφρασης, αλλά και στην ψυχική λειτουργία του ασθενή με διπολική διαταραχή. Η εμπειρία της διπολικής διαταραχής καθορίζεται θεμελιωδώς από τις φάσεις της μανίας και της κατάθλιψης στην κυκλική αλληλοδιαδοχή τους. Από τη βαθιά θλί-

ψη ως την ανεξέλεγκτη ευφορία, οι δύο «πόλοι» της ασθένειας διέπουν καταλυτικά την ψυχική ύπαρξη του πάσχοντος και αντανακλώνται σε όλη την ψυχονοητική λειτουργία του.

Η καλλιτεχνική δημιουργία μπορεί να γίνει ένα μέσο για την κατανόηση του υποκειμενικού βιώματος του πάσχοντα, τόσο στο επίπεδο του συναισθήματος, όσο και στη συνακόλουθη πρόσληψη της πραγματικότητας, γιατί η τέχνη αποτελεί το πιο εύγλωττο «όχημα» της προσωπικής εμπειρίας. Παράλληλα, στη σημερινή εποχή της μαζικής κουλτούρας, η δύναμη της τέχνης μπορεί επίσης να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στη διάχυση μηνυμάτων, στη διαμόρφωση αντιλήψεων, στάσεων και συμπεριφορών. Μπορεί να συμβάλει στην κατάρριψη των προκαταλήψεων που περιβάλλουν την ψυχική ασθένεια και που οδηγούν σε μια αναχρονιστική κοινωνική αντιμετώπιση των φαινομένων που, σήμερα πια, η επιστήμη έχει αποσαφηνίσει και συνεπώς απομυθοποιήσει.

Μαρία Χαρίτση
Ψυχολόγος

Διεθνής συνάντηση στην Τεργέστη

9-13 Φεβρουαρίου 2010

Με τίτλο «Τι είναι “ψυχική υγεία”; Προς ένα παγκόσμιο δίκτυο για την κοινοτική υγεία», πραγματοποιήθηκε, από τις 9 έως τις 13 Φλεβάρη 2010, μια μεγάλη διεθνής συνάντηση στην Τεργέστη, στον πλήρως αναμορφωμένο χώρο του πρώην ψυχιατρείου Σαν Τζιοβάνι. Συνάντηση και όχι συνέδριο, όπως ήθελαν οι οργανωτές (το τμήμα ψυχικής υγείας των τοπικών υπηρεσιών υγείας της Τεργέστης, ASL No 1 Triestina), «μια ευκαιρία για συνεύρεση, ανταλλαγή και συζήτηση με σκοπό τη δημιουργία ενός Παγκόσμιου Δικτύου για την κοινοτική υγεία, βασισμένου στη δέσμευση για καινοτόμες πρακτικές, στο μετασχηματισμό των υπηρεσιών και των ιδρυμάτων, καθώς και στην ισότητα και στην αναγνώριση των δικαιωμάτων στις διαδικασίες παροχής των υπηρεσιών».

Όπως τονιζόταν στο κάλεσμα γι' αυτή τη διεθνή συνάντηση, «κάθε μέρα που περνάει, οι συνθήκες της κοινωνικής ανισότητας και η διεθνώς αναγνωριζόμενη ανασφάλεια, που υπάρχει σε όλα τα πεδία και σε σχέση με κάθε αξία, αυξάνονται. Αυτή η κατάσταση τείνει στον περιορισμό και στη μείωση του ενδιαφέροντος και των περιθωρίων για μια κριτική συζήτηση πάνω στο ζήτημα των σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων και μεταξύ ανθρώπων και θεσμών».

«Αυτή είναι μια δύσκολη περίοδος για τις διαδικασίες θεσμικών αλλαγών και για την διεύρυνση των δικαιωμάτων. Υπάρχει, όμως, η ανάγκη, που αισθάνονται πολλοί, να ξαναζωντανέψει ο διάλογος πάνω στα ζητήματα κουητούρας και να δημιουργηθεί μια κοινή πλατφόρμα που θα μας κάνει ικανούς να αισθανόμαστε λιγότερο απομονωμένοι και να ξαναδημιουργήσουμε τους όρους για μια κοινή προσπάθεια».

Περίπου 1500 πήραν μέρος στη διεθνή αυτή συνάντηση, στις πρωινές ολομέλειες και στα απογευματινά εργαστήρια (workshops), όπου συμμετείχαν ως ομιλητές περίπου 250 άτομα, λειτουργοί, χρήστες των υπηρεσιών, οικογένειες, φιλόσοφοι, κοινωνιολόγοι, κλπ, από περισσότερες από 30 χώρες.

Οι παρεμβάσεις εκτείνονταν σ' ένα ευρύ φάσμα, από την ιατροποίηση της ζωής και τη βιολογικοποίηση της ψυχικής υγείας στη σημερινή περίοδο, μέχρι τη θεωρία

«Αυτή είναι μια δύσκολη περίοδος για τις διαδικασίες θεσμικών αλλαγών και για την διεύρυνση των δικαιωμάτων. Υπάρχει, όμως, η ανάγκη, που αισθάνονται πολλοί, να ξαναζωντανέψει ο διάλογος πάνω στα ζητήματα κουητούρας και να δημιουργηθεί μια κοινή πλατφόρμα που θα μας κάνει ικανούς να αισθανόμαστε λιγότερο απομονωμένοι και να ξαναδημιουργήσουμε τους όρους για μια κοινή προσπάθεια».

και τις πρακτικές της αποιδρυματοποίησης, τα συστήματα ψυχικής υγείας διεθνώς και την οργάνωση κοινοτικών υπηρεσιών ριζικά εναλλακτικών στον εγκλεισμό, την ιδρυματική βία (μηχανικές καθηλώσεις, αναγκαστικές νοσηλείες κλπ) και τις λογικές της «συντήρησης» μέσω του μονόδρομου της φαρμακοθεραπείας, με ιδιαίτερη έμφαση στην έννοια του recovery, στον ενεργό ρόλο των άμεσα ενδιαφερομένων υποκειμένων στην διαδικασία της ανάρρωσής τους (εξαιρετική ήταν, από αυτή την άποψη, η παρέμβαση του Ron Coleman, από το Δίκτυο Hearing Voices). Σημαντικές παρεμβάσεις έγιναν πάνω στις έννοιες και τις πρακτικές της κοινωνικής ένταξης/ενσωμάτωσης, πάνω στην «evidence based medicine» (evidence δεν σημαίνει πάντα truth), στο φαινόμενο του ρατσισμού (στις βάρβαρες εκδηλώσεις του στη Ιταλία, όπως άλλωστε και στην Ελλάδα και αλλού), μέχρι και την εμπορία των οργάνων. Στα απογευματινά εργαστήρια συνεχιζόταν, κατά κάποιον τρόπο, η θεματολογία που είχε ξεκινήσει από το πρωί, με εισηγήσεις και πλούσια συζήτηση.

Η διεθνής αυτή συνάντηση, σε μια περίοδο εξαιρετικά δύσκολη, από κάθε άποψη, στην Ιταλία, όπως παντού (δύσκολη όχι μόνο για τη ψυχική υγεία), πήρε μεγάλη δημοσιότητα από τον Τύπο και τα ΜΜΕ γενικώς (τα περισσότερα δημοσιεύματα σε θετική κατεύθυνση για την μεταρρύθμιση, με ψυχραιμες τοποθετήσεις που επισή-

Όπως αναφέρεται στο κάλεσμα για την διεθνή συνάντηση της Τεργέστης, «παρόλη την κυριαρχία της νεοθετικιστικής και αναγωγιστικής αντίληψης για την “αρρώστια” ως απλού βιολογικού γεγονότος, μιας έννοιας που διαιωνίζεται και περιοδικά, όπως στη εποχή μας, βρίσκει μεγαλύτερη υποστήριξη μέσα στην επιστημονική κοινότητα», εξακολουθεί να υπάρχει «η γνώση που έχει αποκτηθεί στην διαδικασία της αποιδρυματοποίησης όσον αφορά στην πολυπλοκότητα της ύπαρξης και της οδύνης του κάθε προσώπου, που, ως εκ τούτου, επικεντρώνεται στις υποκειμενικές ανάγκες της ανάρρωσης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης».

μαναν την υπονόμευση του νόμου, μέσω της μη ανάπτυξης κοινοτικών υπηρεσιών). Εφημερίδες όπως η Repubblica, η Corriere della Sera, το Manifesto, η Unita και άλλες έκαναν μεγάλα αφιερώματα, με αυτή την ευκαιρία, στην κατάσταση του συστήματος των υπηρεσιών ψυχικής υγείας στην Ιταλία. Το κανάλι RAI 1 πρόβαλλε, τις παραμονές της εκδήλωσης, μια ταινία (σε δύο μέρη, συνολικής διάρκειας 4 ωρών) με θέμα τη ζωή του Franco Basaglia και τη δουλειά του, συνυφασμένη με όλη τη διαδικασία της αποιδρυματοποίησης, της αμφισβήτησης και της υπέρβασης των ιδρυμάτων της βίας, που οδήγησε στο νόμο 180/1978, ο οποίος πρόβλεπε το κλείσιμο των ψυχιατρείων και στον οποίο γίνεται συνήθως αναφορά με τ' όνομα του (“νόμος Basaglia”).

Όπως αναφέρεται στο κάλεσμα για την διεθνή συνάντηση της Τεργέστης, «παρόλη την κυριαρχία της νεοθετικιστικής και αναγωγιστικής αντίληψης για την “αρρώστια” ως απλού βιολογικού γεγονότος, μιας έννοιας που διαιωνίζεται και περιοδικά, όπως στη εποχή μας, βρίσκει μεγαλύτερη υποστήριξη μέσα στην επιστημονική κοινότητα», εξακολουθεί να υπάρχει «η γνώση που έχει αποκτηθεί στην διαδικασία της αποιδρυματοποίησης όσον αφορά στην πολυπλοκότητα της ύπαρξης και της οδύνης του κάθε προσώπου, που, ως εκ τούτου, επικεντρώνεται στις υποκειμενικές ανάγκες της ανάρρωσης

και της κοινωνικής ενσωμάτωσης». Παρόλη τη δυσκολία του διαλόγου ανάμεσα σ' αυτές τις δύο προσεγγίσεις, «δεν λείπουν οι καινοτόμες επιστημονολογικές προσεγγίσεις που εκτείνονται από την ιστορικότητα του βιολογικού και των συνδέσεών του με το κοινωνικό πλαίσιο και με τις εμπειρίες, μέχρι μια αντίληψη του οργανισμού ως ενός πολυπλοκού συστήματος και μέχρι τα ολοκληρωμένα βιο-ψυχο-κοινωνικά μοντέλα της ευαλωτότητας και της αρρώστιας». «Τι σημαίνει επομένως ψυχική υγεία σήμερα; Μπορεί να οριστεί βασισμένη πάνω στις διαφορετικές σημασίες που έχει τόσο για τους χρήστες, όσο και για τα συστήματα φροντίδας, απομακρυνόμενη, ως εκ τούτου, από οποιαδήποτε μορφή αναγωγιστικής ψυχιατρικής;» «Πώς μπορούμε να ξανασκεφτούμε τις δομές και τους χώρους όπου παρέχεται η φροντίδα... πώς μπορούμε ν' αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα των πόρων... και πώς μπορούμε ν' αναλάβουμε τις ηθικές και πολιτικές διαστάσεις της φροντίδας για την υγεία, ενάντια σ' όσους λειτουργούν στο χώρο της ψυχικής υγείας (και της φροντίδας υγείας γενικότερα) διαπράττοντας εγκλήματα ενάντια σε άντρες και γυναίκες, νέους και ηλικιωμένους;»

Η δύσκολη κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει ο χώρος της ψυχικής υγείας στην Ευρώπη και σ' όλο τον κόσμο, μέσα σε συνθήκες οικονομικής κρίσης, κατάρρευσης των κοινωνικών δαπανών και του «κράτους πρόνοιας» και άνθησης των πρακτικών της ιδρυματικής βίας, του βιολογικού αναγωγισμού και των λεγόμενων «κακών πρακτικών», συζητήθηκε εκτενώς.

Για την Ιταλία, όπου ο χώρος της ψυχικής υγείας χαρακτηρίστηκε σαν το «γεμάτο κηλίδες δέρμα της λεοπαρδαλής», με περιοχές (λίγες) «καλών πρακτικών» και περιοχές (πολλές) «κακών πρακτικών», ιδιαίτερη εντύπωση έκανε το παράδειγμα της Σαρδηνίας (στο Κάλλιاري), όπου άρκεσε το πέρασμα της διακυβέρνησης, στις περσινές τοπικές εκλογές, στο κόμμα του Μπερλουσκόνι για να παλινδρομήσει και να καταστραφεί μια δουλειά τεσσάρων χρόνων, που είχε καθιερώσει την ανοιχτή πόρτα, είχε καταργήσει πλήρως τις μηχανικές καθηλώσεις και είχε οργανώσει και θέσει σε λειτουργία κοινοτικές υπηρεσίες, που λειτουργούσαν με ριζικά εναλλακτικό τρόπο, δηλαδή, με ΚΨΥ 24ωρης λειτουργίας, 7 ημέρες την εβδομάδα. Τη επαύριο των εκλογών ξεκίνησαν και πάλι οι μηχανικές καθηλώσεις (επανήλθαν αμέσως σε θέσεις εξουσίας οι ψυχίατροι που τις έκαναν) και τις ημέρες που διεξαγόταν η συνάντηση

στην Τεργέστη ανακοινώθηκε και η κατάργηση, στο Κά-
λιαρι, του ΚΨΥ 24 ώρες την ημέρα, 7 ημέρες την εβδο-
μάδα. Την ίδια στιγμή, ωστόσο, ανακοινωνόταν η έναρξη
λειτουργίας ΚΨΥ αυτού του τύπου σε άλλες περιοχές
της χώρας.

Μια άλλη ενδιαφέρουσα περίπτωση ήταν η πρόταση της
δημοτικής αρχής στο Μιλάνο, ότι οι υπηρεσίες ψυχικής
υγείας πρέπει να γνωστοποιούν στις δυνάμεις της δημό-
σιας τάξης τα ονόματα και τις διευθύνσεις των ασθενών
που δεν παίρνουν τακτικά τα φάρμακα που τους έχουν
συνταγογραφηθεί και που αμελούν να έρθουν στα ρα-
ντεβού τους!!! Αυτή η οδηγία είναι στην ίδια κατεύθυνση
που προβλέπεται σε διατάξεις της πρότασης νόμου, που
έχει κατατεθεί από πέρσι στη Βουλή και περιμένει να
βρει τον τρόπο να κερδίσει μια πλειοψηφία, που, αν προ-
κύψει, θα οδηγήσει στην ανατροπή του νόμου 180/78.

Πέρσι είχε, επίσης, έρθει στο φως μια τρομακτική κατά-
σταση σ' ένα ίδρυμα της Καθολικής εκκλησίας («Gio-
vanni XXXiii» di Sierra D' Aiello) στην Καλαβρία, όπου
σημειώθηκαν εξαφανίσεις ασθενών, ορισμένων εκ των
οποίων δεν μπορούσε να βρεθεί ούτε το πτώμα τους.
Υπήρξαν πολλές εικασίες για το πού μπορεί να είχαν κα-
ταλήξει αυτά τα πτώματα. Όπως σημείωνε ένα ομιλητής,
όσο περισσότερο γίνεται λόγος, ξανά και ξανά, για την
κοινωνική επικινδυνότητα των ατόμων με ψυχιατρική
διάγνωση, τόσο περισσότερο διαπιστώνεται, αντίθετα,
αύξηση της κακομεταχείρισης των ασθενών στις μονά-
δες εισαγωγών στα γενικά νοσοκομεία, όπου πολλοί
εξακολουθούν να πεθαίνουν δεμένοι στο κρεβάτι τους.

Η εμπειρία της Τεργέστης παραμένει, παρά το πέρασμα
του χρόνου και μ' όλα τα σημάδια που αυτός έχει αφή-
σει, ένα ζωντανό παράδειγμα για την πραγματική, υλική
δυνατότητα μιας άλλης ψυχιατρικής (για «το αδύνατο
που γίνεται δυνατό»), που καταργεί πλήρως τον εγκλει-
σμό και τις πρακτικές του και οργανώνει ένα ολοκλη-
ρωμένο δίκτυο υπηρεσιών που στηρίζει το υποκείμενο
στην κοινωνική του ενσωμάτωση και στην διεκδίκηση
και άσκηση των δικαιωμάτων του μέσα στον κοινωνικό
ιστό. Η Τεργέστη δείχνει ότι είναι δυνατό να καταργήσου-
με πλήρως το ψυχιατρείο, όχι μόνο ως δομή και κτίριο,
αλλά ως κουλτούρα και πρακτική, να καταργήσουμε τις
μηχανικές καθηλώσεις και τις απομονώσεις, τις κλει-
δωμένες πόρτες, να μειώσουμε δραστικά τις αναγκαστι-
κές νοσηλείες και τις μακρόχρονες νοσηλείες και να
στηρίξουμε σφαιρικά και αποτελεσματικά τους ανθρώ-
πους μέσα στο δίκτυο των κοινωνικών σχέσεων.

Η εμπειρία της Τεργέστης παραμένει, πα-
ρά το πέρασμα του χρόνου και μ' όλα τα
σημάδια που αυτός έχει αφήσει, ένα ζω-
ντανό παράδειγμα για την πραγματική,
υλική δυνατότητα μιας άλλης ψυχιατρι-
κής (για «το αδύνατο που γίνεται δυνα-
τό»), που καταργεί πλήρως τον εγκλει-
σμό και τις πρακτικές του και οργανώνει
ένα ολοκληρωμένο δίκτυο υπηρεσιών
που στηρίζει το υποκείμενο στην κοινω-
νική του ενσωμάτωση και στην διεκδίκη-
ση και άσκηση των δικαιωμάτων του μέ-
σα στον κοινωνικό ιστό. Η Τεργέστη δεί-
χνει ότι είναι δυνατό να καταργήσουμε
πλήρως το ψυχιατρείο, όχι μόνο ως δομή
και κτίριο, αλλά ως κουλτούρα και πρα-
κτική, να καταργήσουμε τις μηχανικές
καθηλώσεις και τις απομονώσεις, τις
κλειδωμένες πόρτες, να μειώσουμε
δραστικά τις αναγκαστικές νοσηλείες
και τις μακρόχρονες νοσηλείες και να
στηρίξουμε σφαιρικά και αποτελεσματι-
κά τους ανθρώπους μέσα στο δίκτυο των
κοινωνικών σχέσεων.

Η Τεργέστη πρόκειται σύντομα ν' αντιμετωπίσει την
πρόκληση (με απρόβλεπτη έκβαση) που αντιπροσω-
πεί η αντικατάσταση του Franco Rotelli (διαδόχου του
Basaglia) και επί δέκα χρόνια υπεύθυνου για τα ζητήμα-
τα Υγείας σε νομαρχιακό επίπεδο, ο οποίος τώρα βγήκε
σε σύνταξη. Το ποιος θα πάρει τη θέση του και τι πολιτική
θ' ακολουθήσει στις οικονομικές, κοινωνικές και πολι-
τικές συνθήκες της σημερινής Ιταλίας, πρόκειται να έχει
κομβική σημασία. Ταυτόχρονα, η Τεργέστη δεν μπορού-
σε παρά να είναι ο πόλος συσπείρωσης όλων των εναλ-
λακτικών πρακτικών σ' όλες τις χώρες για το διεθνές
δίκτυο, που θεωρείται ότι θα παλέψει για τη στήριξη και
τη επέκταση αυτών των πρακτικών.

Δίκτυο «ΑΡΓΩΣ»

Ποιητικές αναζητήσεις

Ονειροπαρσίες φθινοπώρου

Ανατολικά του κόκκινου κάστρου θα σε συναντήσω. Θα έχεις στα μάτια σου εκείνο το πορφυρό του καρχαρία και εκείνο το μαύρο του πάνθηρα. Έχεις αναλογιστεί τόσες πολλές φορές την σιγή του Χριστού στο όρος των χαμένων ψυχών. Μία από αυτές και η δική μου που όταν ξάπλωσε στην αγκαλιά σου μετρούσε πληγές από το σκοτάδι και τώρα πια μετράει σημάδια από το σπαθί της ανατολής του ήλιου. Κι εσύ μεγαλόχαρη και κατά πολύ χαριτωμένη μετράς τα λεπτά μου σε μία από της πόλης της παλιάς δύσης. Θα με αγαπήσεις και πάλι όταν γυμνός εγώ θα τρέχω προς την πεδιάδα του όμορφου τιποτένιου γίγαντα και θα με βοηθήσεις να υψωθώ- σε δυσθεώρητα ύψη, κοντά στις κραυγές του κοπαδιού των γλάρων, που κλαίνε για το έλεος του ήλιου. Και θα δικαιωθώ.

Γιώργος Αγγελής

Αναπηρία

Η καρέκλα έχει το δεξί
πίσω πόδι πιο κοντό...

Μην αναπαυθείτε
πληγώνοντας την!

Η αξιοπρέπεια του ξυλουργού
καταρρακώθηκε!

Η καρέκλα είναι η ίδια
ο τάφος του εαυτού της

Το πριόνι μιλά υπομονετικά
μα ο ασθενής δεν πείθεται!

Η μόνη αληθινή εξουσία
αυτή της Ύπαρξης...

Κλακ...Κλακ...

Στάθης Κλείτσας

Απόγευμα Κυριακής

Χύτρες κουζίνας που σφυρίζουν πένθιμους
σκοπούς

χαχανητά ξεμωραμένων γέρων απ' το μνήμα
φιλμ έγχρωμο- παληδό- σ' ασπρόμαυρο σαλόνι

τα νιάτα μας περνάνε κι ένα κρίμα
νοιώθω να κατεβαίνει στο λαιμό μου
το γάμο μου με την ζωή με μαύρα ρόδα ραίνουν
φίλοι, γονείς κι οι συγκυρίες
(χίλιοι ψυχίατροι παχαίνουν)
τουλάχιστον αποκόμισα εμπειρίες
από θλίψη, θάνατο και τρέλα
θα' χω να διηγούμαι ιστορίες
σ' αόρατους ακροατές. . . . υπερβολές
τα πράγματα είναι όπως τα βλέπεις
το νύχτωμα της Κυριακής προσφέρεται
για τέτοια · συμπαράλυσμα της λογικής
μαυρίλα αναίτια, κάμερα λήψης κακής.
Απόγευμα της Κυριακής.

Γιώργος Αγγελής

Θα θέλαμε να σας υπενθυμίσουμε και να παρακαλέσουμε όλα τα μέλη μας να φροντίζουν για την πληρωμή της συνδρομής τους, την οποία ο Σύλλογος έχει ανάγκη όχι μόνο για οικονομικούς λόγους, αλλά και για να αποδεικνύει τον αριθμό των ενεργών μελών του.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

- Ευρώ 30 για το πρώτο μέλος του Συλλόγου από κάθε οικογένεια.
- Ευρώ 5 για το δεύτερο ή τρίτο μέλος από κάθε οικογένεια.

Αρ. Λογαριασμού: ΕΤΕ 082/480 250 -02

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Ευχαριστούμε τα μέλη του Κέντρου Ημέρας για τη συμμετοχή τους στο Διαγωνισμό Ζωγραφικής του περιοδικού μας. Έργα που μας έχουν αποσταλεί θα κοσμήσουν το εξώφυλλο επόμενων τευχών, ενώ περιμένουμε και νέα έργα σας.

- Κείμενα τα οποία μας έχουν αποσταλεί και δεν έχουν δημοσιευθεί, θα χρησιμοποιηθούν σε επόμενα τεύχη.
- Παρακαλούμε τα κείμενά σας να αποστέλλονται έγκαιρα και εφόσον είναι δυνατό σε ηλεκτρονική μορφή ή δακτυλογραφημένα.
- Για το επόμενο τεύχος θα πρέπει τα άρθρα σας να μας έχουν σταλεί μέχρι τις 25/06/2010.

Ευχαριστήρια

Ευχαριστούμε θερμά μέλη του Συλλόγου μας αλλά και όλους τους φίλους μας, επώνυμους και άγηλους που θέλουν να παραμείνουν ανώνυμοι, που στηρίζουν το έργο μας ηθικά και οικονομικά.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε με τη γραμματεία του Σ.Ο.Ψ.Υ.
ή να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.iatronet.gr/sopsi

ΕΔΡΑ Σ.Ο.Ψ.Υ.:

ΔΗΛΟΥ 3, ΒΥΡΩΝΑΣ 162 31
ΤΗΛ./ΦΑΞ: 210-7640277
e-mail: sopsi@ath.forthnet.gr
www.eufami.org
www.iatronet.gr/sopsi

ΞΕΝΩΝΑΣ Σ.Ο.Ψ.Υ.:

ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ 9-11, ΒΥΡΩΝΑΣ 162 32
ΤΗΛ./ΦΑΞ: 210- 7649670
e-mail: xsopsi@otenet.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ Σ.Ο.Ψ.Υ.:

ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ 9-11, ΒΥΡΩΝΑΣ 162 32
ΤΗΛ./ΦΑΞ: 210- 7663007
e-mail: xsopsi@otenet.gr

Τα **μηνύματα**
εκδίδονται με
την ευγενική
χορηγία της

